

ОДЕСЬКИЙ ГОБЕЛЕН - 1

ПЛОЩИНА

ТЕМА

ПРОСТІР

18.11 – 11.12. 2016

Інтрига цієї виставки у формотворенні що, здавалось би не є традиційним у нашому регіоні, а саме - вид творчості, як гобелен чи ткацтво.

Певні особистості завдяки колишнім рідкісним державним замовленням на гобелени своєю яскравою творчістю зробили привабливим матеріал нитки, що слугував не так ринковій потребі, але скоріше виступав, як новий експериментальний засіб творчої реалізації...

Практично стилістика гобелену в Одесі, в подальшому визначена мистцями, що набули її образ, здобувши освіту в інших культурних центрах України...

Цікавим для нас є факт трансформації набутого під впливом потужної естетики одеського мистецького простору з його усталеними традиціями.

Переважно, впливовим фактором, є потужні одеські живописні школи двох історичних «епох». Віддавна знаного «класичного формату» - «Південноукраїнської» школи живопису та нової модерної естетики, принципи якої яскраво звучать від 1970 років. Діалог в межах галузі, паралельної звичним видам творчості одеських мистців, повстав на потребі часу...

В числі багатьох пріоритетів - нитка, структура її плетення чи в'язання, тисячоліттями визначає свою самодостатність у формотворчості, без потреби імітацій інших матеріалів.

До уваги глядачів 9 авторів: Людмила Богайчук, Зінаїда Борисюк, Олена Ільченко, Тетяна Іщенко, Діана Кміт, Олександр Ковач (Херсон), Вероніка Мон, Анна Носенко, Есфір Серпіонова представили, певною мірою полярні формотворчі моделі...

...Час диференціацій все ж не чужий питань універсальності, суттєво важливого фігуранта, як естетика.

Сергій Савченко

Куратор виставки, Заслужений художник України

Основою будь-якого міфу про походження світу є процес перетворення первинного хаосу у космос – особливий гармонійний порядок, у якому активна воля творця структурує те, що має потенцію до народження і розвитку. Хаос у цьому контексті має особливе значення – він уособлює живоносне джерело безперервного становлення світової матерії.

Процес ткацтва можна порівняти з космогонією. Її основою є найтонше волокно, яке немов атом стає структурною одиницею для молекули – нитки. З «ниток – молекул» буквально «матеріалізується» матерія тканого, валяного або вишитого твору.

Цікаво, що процес ткання зустрічається у міфах, які дають глибинне розуміння основних загальнолюдських понять: народження, життя, смерті і відродження. Міфологічна Арахна змушена вічно плести свою сітку. Мойри – античні богині, які уособлюють найвищий закон природи – три сестри ткали прядуть нитки Життя, Долі і Смерті кожному від народження. Згадується рятівна нитка Аріадни. Нарешті, у доленосну мить явлення Благовісника Архангела Гавриїла Діва Марія пряла пурпурну завісу для Іерусалимського храму. Символічно – майбутня Мати створювала матерію: Матерія у поєднанні з Духом – це надія на Відродження.

Історично на теренах півдня України килимарство не отримало широкого розповсюдження, на відміну від інших регіонів, зокрема багатого на традиції ткацтва заходу країни. Народні майстрині півдня ткали полотна і смугасті рядна – аскетичні за формою і орнаментикою, на перший погляд прості і невибагливі, вони у знаковій метафоричній формі уособлювали образ рідної землі, наповнюючи оселі архетипами світобуття. Як протяжні пісні вони передавали широчінь степу, ритми дихання оброблених ланів, струменів світла від яскравого сонця, хвиль трав, колосся і морського прибою...

Сучасне художнє ткацтво на Одещині не має усталеної традиції «школи», на відміну від живопису. Майстри отримали знання у різних навчальних закладах України і за її межами: Олександр Ковач (Херсон) закінчив Ужгородське училище прикладного мистецтва і Львівський інститут прикладного і декоративного мистецтва, Есфір Серпіонова – художньо-постановний факультет Ленінградського Державного інституту театру, музики і кінематографії, Зінаїда Борисюк – випускниця Строганівки (Московське вище художньо-промислове училище, колишнє Строганівське), Діана Кміт навчалася ремеслу у Вижницькому коледжі прикладного мистецтва. Одеський «худграф» дав базу для творчого зростання Людмилі Богайчук, Тетяні Іщенко, Веронікі Мон та Анні Носенко.

Значущий внесок у розвиток художнього ткацтва Одеси зробила З. Борисюк, яка започаткувала і веде майстерню ткацтва на художньо-графічному факультеті Одеського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. За роки існування майстерні її випускниками стало багато художників і художників-педагогів, які працюють в галузі ткацтва.

Представлені на виставці твори демонструють різні підходи до роботи з основним матеріалом – ниткою: традиційний безворсовий гобелен, експериментальні ткані техніки, валяння, художня обробка текстилю, вишивка. Проте, розмаїття виразальних форм об'єднане важливою спільною рисою – життєстверджуючим змістом (навіть у абстрактних композиціях чистота кольору і тепло створеної руками поверхні дає відчуття затишку, умиротворення і радості). Митці прагнуть відродити зрозумілі всім людські істини, віру в гармонію – зв'язок людей, природи і Вищого начала. Тому, не випадково художники черпають натхнення у культурних традиціях українського народу, спадщині сакрального мистецтва, природних формах, де втілені первообрази, близькі кожній людині.

«Одеський гобелен» має ще одну особливу, відмінну від інших регіонів якість: «живописність» і «світлоносність» у творах художнього ткацтва. У цьому відчутний вплив неповторної естетики образів світла і колориту Одеської живописної школи і, безумовно самої природи Півдня, незрівнянної краси сріблястого одеського сонця.

Анна Носенко

Кандидат мистецтвознавства, член НСХУ

КАТАЛОГ УЧАСНИКІВ

Людмила БОГАЙЧУК

Народилась 8 січня 1971 року на Херсонщині.

1988 – 1993 рр. – навчання на художньо-графічному факультеті Одеського державного педагогічного інституту імені К.Д. Ушинського. Викладачі з фаху: С.В. Лозовський, В.М. Саколюк, Н.Є. Желтомирська.

З 1995 року працює викладачем на ХГФ, кафедра малюнку, графіки та методики художнього навчання, нині теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки. Керує роботою майстерні розпису тканин, батику.

З 2010 року – член Національної спілки художників України.

З 1995 року постійно бере участь у регіональних, Всеукраїнських і Міжнародних виставках.

Активно працює в галузі розпису тканин, батику, художнього текстилю. Займається художнім оформленням дитячих книг.

Творче кредо:

«Доторкнутись до небес.

Асоціативно закодувати ідею. Мене завжди захоплює момент самого творчого процесу, очікування, що я побачу на виході. Від зародження ідеї до її втілення – кожен етап несе радість творення. Цей момент радості дає захоплення і надихає на життя в повному сенсі».

Л. Богайчук. Етюди про море. 2016

Л. Богайчук. Етюди про море. Фрагменти. 2016

Зінаїда БОРИСЮК

Народилася 16 березня 1940 року в м. Одеса.

Закінчила Одеське художнє училище та Московське вище художньо-промислове училище (Строганівка), факультет інтер'єру та обладнання з кваліфікації «художник декоративного мистецтва».

З 1975 р. – працює старшим викладачем кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки художньо-графічного факультету Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. У різні роки навчала студентів живопису і композиції, розпису тканини.

Започаткувала і веде майстерню художнього ткацтва. Засновниця Одеської школи гобелену.

Багато учнів З.Д. Борисюк стали відомими художниками України.

З 1975 р. працює в галузі монументального та декоративного мистецтва.

1965 – 1970 рр. – учасник Виставок досягнень народного господарства, нагороджена медаллю ВДНГ.

Учасниця всеукраїнських і міжнародних виставок.

Організатор виставок декоративного мистецтва (гобелен, батик), де були представлені роботи самої майстрині та її учнів.

3. Борисюк. Блакить. 2005

3. Борисюк. Музики. 2015

Олена ІЛЬЧЕНКО

1994 року народилась в м. Тирасполь Придністровської Молдавської Республіки.

З 2007 по 2010 роки навчалась в Дитячій художній школі імені А.Ф. Фойницького.

2010 – 2014 роки – навчалась за фахом «художник декоративно-прикладного мистецтва і народних промислів» у Вищому Бендерському художньому училищі імені В.І. Постойкіна.

У 2014 році поступила у Міжнародний Гуманітарний Університет на факультет мистецтва та дизайну. Навчається за спеціальністю «Графічний дизайн» для отримання ОКР «спеціаліст».

Творчу діяльність розпочала в 2010 році. Бере активну участь у виставках різного масштабу.

Творче кредо:

«Творчість – це життя. Для нього немає кордонів. Чим більше ми творимо, тим ширше межі, а це означає, що жити стає набагато цікавіше».

О. Ільченко. Кочівники. 2015

Тетяна ІЩЕНКО

Народилася 4 жовтня 1949 року в м. Одеса.

Закінчила Одеське художнє училище та художньо-графічний факультет Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Педагог з фаху – В.В. Філіпенко.

Працює викладачем-методистом у Дитячій художній школі імені К.К. Костанді.

З 1990 року – член Національної спілки художників України.

Працює в галузі декоративно-прикладного мистецтва, графіки.

Постійна учасниця всеукраїнських і міжнародних виставок.

Творче кредо:

«Основа творчості: звернення до джерела – до народної культури, життя народу, його творчості. Вивчення прадавнього досвіду та синтезування його зі своїм світовідчуттям. У народному мистецтві кожна форма побутового предмету віками відточена, осмислена. Вона прекрасна, і це захоплює! Моє завдання не повторити, а прожити досвід попередників заново. А що з цього виходить, то вже оцінювати глядачеві.

Моя найголовніша емоція – це захоплення простором світу, життям та його загадковістю...»

1.

2.

3.

1. Т. Іщенко. Життя. 2016
2. Т. Іщенко. Моя Україно. 2012
3. Т. Іщенко. Покоління. 2012

Т. Іщенко. Покоління. 2012

Т. Іщенко. Великдень. 2015 (без ілюстрації)

Діана КМІТ

1978 року народилась в місті Вижниця Чернівецької області.

У 1998 році закінчила Вижницький коледж прикладного мистецтва, факультет художнього ткацтва, у 2003 році – Південноукраїнський державний педагогічний університет, художньо-графічний факультет. Педагоги з фаху: Л.В. Басанець, А.І. Лоза, З.Д. Борисюк.

З 2008 року – член Національної спілки художників України.

З 1998 року учасник обласних, всеукраїнських та міжнародних виставок.

Працює в галузі декоративно-прикладного мистецтва (художнє ткацтво), живопису.

Творче кредо: **«Барвистими нитками художня стилізація природних мотивів».**

Д. Кміт. Відображення місяця. 1998

Д. Кміт. Весняні мрії. 2008

Олександр КОВАЧ

Народився у 1957 році у м. Костянтинівка Донецької області.

У 1979 році закінчив Ужгородське училище прикладного мистецтва, у 1984 році – Львівський інститут прикладного і декоративного мистецтва. Після закінчення навчання живе в м. Херсон, активно приймає участь в обласних, всеукраїнських та зарубіжних художніх виставках, працює переважно в галузі художнього текстилю. З 1989 року, член НСХУ.

Перше офіційне визнання на рівні Києва приходить до митця у 1985 році на всеукраїнській виставці «Світ і молодь», після чого він стрімко і продуктивно набирає потрібних творчих показників...

Головною особливістю творчості Олександра Ковача є декілька складових: глибоке розуміння народного мистецтва, тонке відчуття його внутрішньої філософії, постійна увага до натури, творчих здобутків майстрів гобелену як минулого, так і сучасного періодів.

Головним діючим персонажем гобеленів автор робить матеріал, який то ніжно рівний, то набухає багатшаровою кольоровою сумішшю, що в цілому заслуговує на назву «активна пластика». Розуміння законів формотворення, народного мистецтва, сучасного естетичного попиту дозволило стати одним з провідних майстрів гобелену не тільки в Україні, але і за її межами.

О. Ковач. Грудень. 2011

О. Ковач. Зоряна ніч. 2005

О. Ковач. У затінку. 2006

Вероніка МОН

1971 року – народилася у м. Батумі.

У 2010 році – закінчила художньо-графічний факультет Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського, м. Одеса. Магістр педагогічної освіти.

З 2003 року бере участь в регіональних, всеукраїнських та міжнародних виставках.

Має дипломи конкурсів.

Педагог з іконопису Іконописного відділення Одеської Духовної семінарії.

Творчо працює у царині художнього текстилю, графіки.

Творче кредо:

«Сучасний художній текстиль не зобов'язаний бути різновидом ужиткового мистецтва, а може бути самодостатнім незалежним об'єктом творчості. Вишивка та гобелен створюються довго, але вони потребують також і повільного прочитання. Короткі прості стібки, що створюють зображення, викликають бажання розглядати ближче і уважніше. Глядачів приваблює не тільки звичайні цінності художньої роботи, але і гра фактур і текстильних можливостей.

Вишивка – стародавнє мистецтво і живопис нитками, немов, ріднить чутливу до гармонії душу людини з витоками світової культури. З давніх-давен, цей вид мистецтва був покликаний прикрашати і радувати. Але в сучасних вишивках можна несподівано побачити втілення глибоких філософських ідей, а також тенденції сучасного мистецтва.

Останнім часом, я працюю з абстракцією у вишивці. Можливо, це не чиста абстракція, оскільки роботи мають назви, а не номери, щоб спрямувати думку глядача до певних роздумів. Абстрактне мистецтво, в моєму розумінні, не повинно бути «красиве ні про що». Гармонійне поєднання кольорових плям та ритмів, достатнє для вправ і дизайнерського оформлення, не може знайти відгук у глибинах людської свідомості, а лише впливає на рівні безсвідомого. Фігуративне мистецтво для мене не менш цікаве, особливо аскетично-філософське за формою та змістом, і виразне в кольоровому рішенні».

1.

2.

3.

1. В. Мон. Серце чорного квадрату. 2016
2. В. Мон. Тендітні світи. 2016
3. В. Мон. Смак літнього вечора. 2016

1.

2.

1. В. Мон. Сильна особистість. 2012
2. В. Мон. Яскрава особистість. 2012

Есфір СЕРПІОНОВА

1943 року – народилася в Нижньому Тагілі Свердловської обл.

1964 рік – отримала спеціальність скульптора в Одеському художньому училищі.

У 1971 році – закінчила художньо-постановний факультет Ленінградського Державного інституту театру, музики і кінематографії.

1971 – 1980 рр. в якості художника-постановника, здійснила понад тридцять постановок вистав в різних театрах України і СНД.

З 1972 року – бере участь в обласних, всеукраїнських, міжнародних і зарубіжних виставках.

З 1990 року – член Національної спілки художників України.

З 1990 року – кандидат педагогічних наук.

З 1996 року – керівник іконописної майстерні при Одеському Свято-Архангело-Михайлівському жіночому монастирі.

З 2012 р. – доцент кафедри ужиткової творчості та методики мистецької освіти.

З 2012 року – завідувач іконописного відділення Одеської Духовної семінарії.

З 1978 – по теперішній час викладає в Південноукраїнському державному педагогічному університеті.

Працює в галузі скульптури, графіки, живопису, сценографії та декоративно-прикладного мистецтва. Постійно бере участь в українських і міжнародних виставках.

Творче кредо:

«Мистецтво приваблює мене у всіх своїх жанрах, матеріалах і техніках. Художник, створюючи красу, має дивовижну можливість не тільки відобразити внутрішній світ людини і те, що її оточує, він здатний перетворити, наповнити і одухотворити цей світ.

Ціню високий професіоналізм виконання, неординарну композицію і виразне кольорове рішення. Бажаю, щоб твір мистецтва був спрямований не лише на естетичні почуття глядача, але й викликав різноманітні асоціації, пробуджував позитивні емоції, посував до глибоких роздумів і позитивних творчих дій. Чудовий і сам процес створення матеріально-духовного, художнього об'єкта, який під руками майстра виникає з небуття».

Е. Серпіонова Начало. 2010

1.

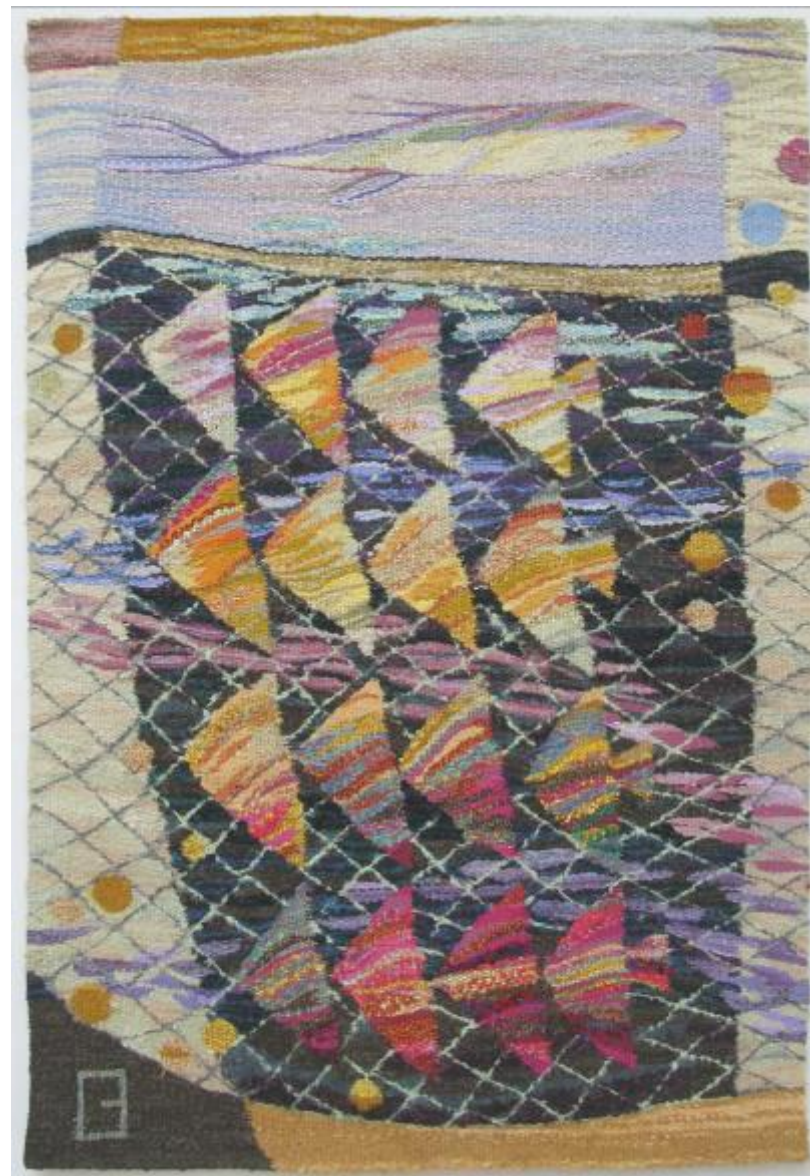
1. Е. Серпіонова. Яблуко Париса. 2010
2. Е. Серпіонова. Полудень. 2016

2.

Е. Серпіонова. Золота сітка. 2009

Е. Серпіонова. Легіон. 2009

Анна НОСЕНКО

Народилась 30 липня 1979 року в м. Помічна Кіровоградської області.

У 2002 році закінчила художньо-графічний факультет Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Викладачі з фаху: живопис, малюнок – Л.П. Бровко, Заслужений художник України О. В. Слешинський, О. В. Токарева, ткацтво – З.Д. Борисюк.

У 2005 році закінчила аспірантуру ПГПУ імені К.Д. Ушинського. Науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор О.А. Тарасенко.

У 2006 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Пленер в живописі Одеси другої половини ХХ – початку ХХІ століття».

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва ПНПУ імені К.Д. Ушинського. З 2006 року працює на художньо-графічному факультеті ПНПУ імені К.Д. Ушинського.

З 2008 року – член Національної спілки художників України.

З 2007 року – член міжнародної Асоціації мистецтвознавців і критиків (АІС).

З 2001 року – постійна учасниця обласних, всеукраїнських і міжнародних художніх виставок.

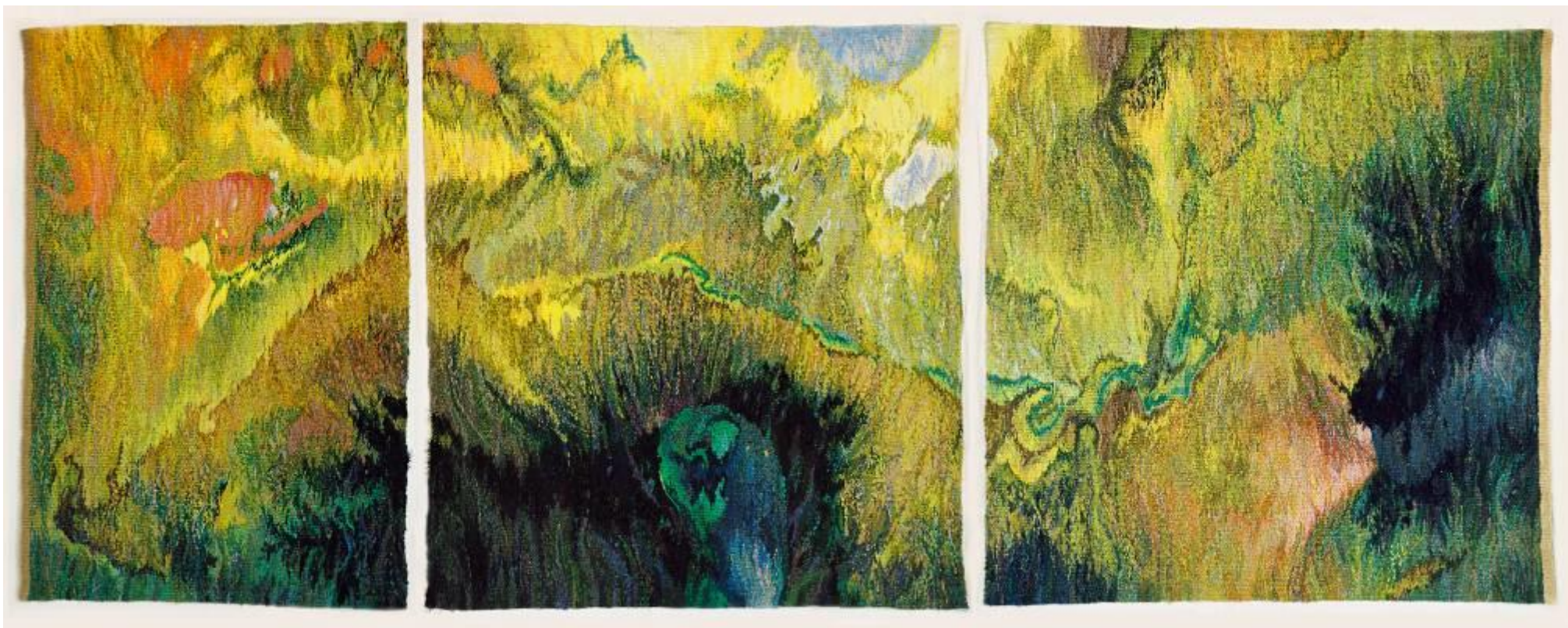
Працює в галузі мистецтвознавства, живопису, декоративно-прикладного мистецтва, художнього ткацтва, графіки, дизайну.

Творче кредо:

«Для мене цікавим є експеримент з матеріалом. У пейзажних композиціях я намагаюсь втілити засобами тканих, волокнистих матеріалів світ природи – матеріальний і, головним чином, нематеріальний – Світло Світу.»

А. Носенко. Сліди на піску. 2001

А. Носенко. Флора. Триптих. 2004

А. Носенко. Світло-води Чорномор'я. 2016

Перелік робіт

1. Анна Носенко. Морські відблиски. 2009
2. Анна Носенко. Сліди на піску. 2001
3. Есфір Серпіонова. Золота сітка. 2009
4. Есфір Серпіонова. Легіон. 2009
5. Есфір Серпіонова. Начало. 2010
6. Есфір Серпіонова. Яблуко Париса. 2010
7. Діана Кміт. Відображення місяця. 1998
8. Зінаїда Борисюк. Блакить. 2005
9. Вероніка Мон. Гра. 2016
10. Вероніка Мон. Серце чорного квадрату. 2016
11. Вероніка Мон. Золота клітка. 2016
12. Вероніка Мон. Смак літнього вечора. 2016
13. Вероніка Мон. Колюче світло. 2016
14. Вероніка Мон. Бранець. 2016
15. Вероніка Мон. Тендітні світи. 2016
16. Вероніка Мон. Адам. 2012
17. Вероніка Мон. Єва. 2012
18. Вероніка Мон. Сильна особистість. 2012
19. Вероніка Мон. Яскрава особистість. 2012
20. Есфір Серпіонова. Інший. 2010
21. Есфір Серпіонова. Чаша. 2010
22. Діана Кміт. Весняні мрії. 2008
23. Анна Носенко. Флора. Триптих. 2004
24. Есфір Серпіонова. Перехрестя. 2016
25. Есфір Серпіонова. Полудень. 2016
26. Зінаїда Борисюк. Музики. 2015
27. Олександр Ковач. Спокій. 2000
28. Тетяна Іщенко. Покоління - 1. 2012
29. Анна Носенко. Соняхи. 1999
30. Тетяна Іщенко. Покоління - 2. 2012
31. Тетяна Іщенко. Покоління - 3. 2012
32. Тетяна Іщенко. Покоління - 4. 2012
33. Тетяна Іщенко. Покоління - 5. 2012
34. Тетяна Іщенко. Життя. 2016
35. Тетяна Іщенко. Моя Україно. 2012
36. Есфір Серпіонова. Створення Світу. 2007
37. Есфір Серпіонова. Зимово подорож. 2009
38. Есфір Серпіонова. Чорне море. 2010
39. Олександр Ковач. У затінку. 2006
40. Людмила Богайчук. Етюди про море. 2016
41. Олександр Ковач. За обріями. 2013
42. Олександр Ковач. Зоряна ніч. 2005
43. Олександр Ковач. Грудень. 2011
44. Анна Носенко. Світло-води Чорномор'я. 2016
45. Діана Кміт. Зимові сни. 2005
46. Діана Кміт. Спогади про Карпати. 2008
47. Есфір Серпіонова. Нічне місто. 2010
48. Діана Кміт. У неволі. 2010
49. Діана Кміт. Метелики. 2016
50. Тетяна Іщенко. Великдень. 2015
51. Анна Носенко. Відлуння. 1998
52. Есфір Серпіонова. Час. 2004
53. Есфір Серпіонова. Жива вода. 2016
54. Есфір Серпіонова. Поза грою. 2016
55. Есфір Серпіонова.
56. Діана Кміт. Подих минулого. 2002
57. Есфір Серпіонова. Лунає. 2014
58. Есфір Серпіонова. День і ніч. 2014
59. Есфір Серпіонова. Прощання. 2014
60. Есфір Серпіонова. Турбота. 2015
61. Есфір Серпіонова. Пророк. 2016
62. Анна Носенко. Сонячний годинник. 1998
63. Олена Ільченко. Кочівники. 2015
64. Діана Кміт. Трилогія життя. 2003
65. Олександр Ковач. Покрова. 2012
66. Олександр Ковач. Час, що плине. 2010

«ОДЕСЬКИЙ ГОБЕЛЕН - 1»

каталог

Автор-упорядник: Анна Носенко
Вступна стаття: Сергій Савченко, Анна Носенко

[Електронна бібліотека Одеського художнього музею](#)

www.ofam.od.ua